

CHARLES PÉGUY:

GONDOLATOK

Azt adtuk az igazságnak, amit nem lehet pótolni: gyermekkori barátságokat, tizenöt és tizennyolc évi barátságokat. S mert ezt az igazságért tettük, nem fogjuk megengedni, hogy annak elhagyására kényszerítsenek bennünket, azzal, hogy kíméljük egyesek érzékenységét, hiúságát, bizonyos egyének epidermisét.

Ha vétünk az igazság ellen, szükségszerűen vétünk az igazságosság ellen is: tökéletlen igazsággal, tökéletlen igazságosság, vagyis igazságtalanság jár együtt... Amikor jelentős egyéniségektől megtagadjuk azt a részt, amely az eseményekben megilleti őket, átvisszük ezt a részt az elfeledett közkatonák és a nyomorúságos tömeg kis egyéniségeire.

Szánok minden embert, aki nem maradt meg első életfilozófiájánál, már ami az újszerűséget, frissiséget, őszinteséget, a boldog szellemi étvágyat illeti.

Engedetlen leszek, ha az igazságosság és az igazság megköveteli.

Nem érzem semmi szükségét annak, hogy egységesítsem a világot. Minél többet járok a világban, annál inkább rájövök arra, hogy a szabad emberek és a szabad események változatosak.

A méltányosság, az ész, a munka helyes elrendezése azt követeli meg, hogy az entellektüelek ne legyenek se kormányzók, se kormányzottak.

Egy embernek csak egy mestersége legyen.

Ahhoz, hogy az emberiség egymásközi szerződése teljesen semmis legyen, elég egyetlen egy embert tudatosan nyomorba taszítani, vagy ami ugyanazt jelenti: nyomorban hagyni. Amíg csak egyetlen egy ember is kint áll, az orra előtt becsapott ajtó az igazságtalanság és a gyűlölet országát zárja el.

A jólértelmezett oktatás egyetlen és igazi célja az lenne, ha megtanítaná *olvasni* az embereket: ha az olvasó tud *olvasni*, minden meg van mentve.

Induljunk el egyedül. Nincs szükség arra, hogy többen legyünk. Minthogy igazunk van, minthogy igazak vagyunk, minthogy igazságosak vagyunk, induljunk el egyedül, járjunk egyedül, menjünk a célig egyedül.

Maguk a politikusok is úgy vélekednek a politikáról, mint mi; ők az elsők, akik annyira becsülik, amennyit ér: vagyis megvetik.

Semmi kétség: a vereség és az üldöztetés nehéz megpróbáltatás; de eltörpülnek a legfélelmetesebb megpróbáltatás: a győzelem és az indulásra kész üldöztetés kísértése mellett.

Amióta ismerem magamat, mindig azt tűztem ki magam elé, hogy a *maximum*-omat s azt is mondhatom: *optimum*-omat adjam.

Mindenkinek megvan a maga metafizikája. A jóknak jó metafizikájuk van. A rosszaknak, rossz... A politikusok metafizikája politikus. A képviselők képviselői. Az ostobák metafizikája ostoba.

A Köztársaság kereke csak azért forog rendben negyven év óta, mert negyven év óta minden rendben forog. A köztársaság nem azért nyugszik biztos alapokon Franciaországban, mintha a köztársaság biztos alapokon nyugodnék Franciaországban, hanem mert minden biztos alapokon nyugszik mindenütt. (1910).

A királyság egyetlen értéke, egyetlen ereje abban áll, hogy a királyt többé-kevésbé szeretik. Minden dolog egyetlen ereje, egyetlen értéke, egyetlen méltósága az, ha szeretik.

Boldogok azok a barátok, akik annyira szeretik egymást, hogy egymás mellett csendben tudnak lenni.

Még az üdvösségnek is nem a bűn az akadálya, hanem a megszokás.

Szeretni annyit jelent, mint igazat adni a szeretett lénynak, akinek nincs igaza.

Az emlékezet és a megszokás a halál két fullajtárja.

Just Béla fordítása.